

ՊԱՅՄԱՆՔ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԻՍԿ
Տարեկան վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար 6 մէկիտ 3 մէկ.
Գաւառաց 7 3 1/2

10

փարա

ՕՐԱԳԻՐ

10

փարա

ՊԱՅՄԱՆՔ
ՀԱՅՐԵՆԻԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐԿԱՅ ՈՐ ԵՒ
Ե ԵՄԱՍԿ ԵՒ ՂՐՈՒՔԻՆ ԿԵՆՈՒՄ Ե ՈՒՂ-
ՊԵՂ ՍՈՒ ՏՅՈՐԵՆԻ-ԽՈՐԱԳԻՐ Կ. ՊՈՒՍ
ՊԱՅՄԱՆ ԵՒ ԴԱՏԱՌԱՅԻ ՔԻՆ 20 ՃԻՎԵ-
ԼԻԿԵԱՆ ԽԱՊԱՐԱՆ :

Direction du journal arménien
HAYRÉNIK. CONSTANTINOPLE
20—Bab-Aly djadéssi—20

ՀԱՅՐԵՆԻԿ ԵՒ ՎԵՐԱԲԵՐԿԱՅ

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ՏՐԱՄԵՆԻԿԻՆԻՍՏԻՆԻՍՏ ԾԱՐԻ—ԹԻՒ 2168

ՉՈՐԵՔԵՆԻՍՏԻՆԻՍՏ

27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 (Ն.Տ.) 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՂԳԱՅԻՆ

—o—

ՊԱՌՈՆ ՆԻՔՐՈՂԱՅԻ ՊԱՇՏՈՆԱԳԻՐԸ
Ե.

Բայց թէ ինչպէս և ինչ պատ-
ճառաւ թուրքիոյ Հայոց Աղբ. Ժո-
ղովի իւր ընտրական իրաւունքը
կամովին յանձնեց կամ վերադար-
ձուց Ռուսական կառավարու-
թեան, և իւր հետ ձգեց կոր-
ծանեց նաեւ մեր Ռուսիացի եղ-
բարց ապաւէնն և յոյսերն —
զայդ պիտի գրենք յաջորդ յոգ-
ուածով :

Ներկայ յօդուածին մէջ կու-
ղենք ի նկատ առնուլ, թէ՛ երբ
Ռուսական կառավարութիւնը
կաթողիկոսական ընտրութեան
մէջ կը փոխէ իւր ուղղութիւն,
զոր բռնած էր 1858ին և 1866ին,
արդեօք կը փոխէ նաեւ իւր դի-
տումներն, զորս աչաց առջեւ ու-
նէր 1858ին և 1866ին. և զորս
այժմ խիստ բացորոշ կը պարզէ
Պառն Նիքրոլայի :

Անտարակոյս այս վերջին հարց-
ման պատասխանն է ՈՉ :

Պառն Նիքրոլայի իւր պաշտո-
նագրով կարեւոր դադարներ մը ի
վեր կը հանէ, զոր պարտինք ու-
շագրութեան առնուլ : Կովկաս-
եան փոխարքայութիւնն որոյ հետ
է անմիջական յարաբերութիւն
կաթողիկոսին, միշտ դժգոհ մը-
նացած է հանգուցեալ երկու կա-
թողիկոսներէն. և սոսկ առիթ
ունեցած է բանակցիլ ներքին
գործոց նախարարութեան հետ,
և ծանուցանել թէ՛ « անպատեհ
էր զիջողութիւններ բանեցնել
Ժանրակիւ վարչական նշանա-
կութիւն ունեցող խնդիրներ
մէջ », և թէ՛ « հարկ էր դատում
աղբուկայէս դիմադրել նրա (կա-
թողիկոսին) բոլոր ձգտումներին
աղապարհելու մեր օրէնքներ
և մեր կառավարչական հրահանգ-
ները հնազանդութիւնից » :

« Սակայն, իւր յարէ Պառն
Նիքրոլայի, այս տեսակէտն նշեալ
չէր գտնում բարձր կեդրոնական
(Ռուսական) կառավարութեան
կողմից : այս վերջին գոգցեա ա-
ռաւել կարեւոր էր դատում յա-
մենայն դէպս ՀԱՅՏ Ընթացքի
հետեւել հանգուցեալ հարապե-
տի հետ հաղորդակցելիս, առանց

պնդելու որ նա անդաման կա-
տարէ ՕՐԵՆԻԿ ՊԱՇՏՈՆԱԳՐԵՆ » :

Այս թողտուութիւնները կամ
ներող վարմունքներն կը բացատ-
րէ Պ. Նիքրոլայի թէ, « կը յուսար
կեդր. կառավարութիւնն այդ ե-
ղանակաւ ամօքել կաթողիկոսի
յամառութիւնն ու բայց, կը յա-
րէ անմիջապէս, « հետեւանքն-
ընն այդ յոյսը չարագորացուցին » :
Դարձեալ Պառն Նիքրոլայի կը
բացատրէ թէ, « կեդր. կառա-
վարութիւնը թերեւս կ'երկնէր
որ կաթողիկոսը մի անհաճոյ թը-
ւածական քայլ գործելու կը-
տիպուէր բռնել վարմունքից » :
բայց, կը յարէ անմիջապէս,
« այդ երկուցներն հաղիւ թէ
հիմնաւոր էին » : Եւ կը շարու-
նակէ թէ, « Հանգուցեալ Գեորգ
կաթողիկոսն իրաւասուն էր զայ-
րացման ժամանակ թէ՛ նա կը
թողնէ իջմիածին և Տաճկաս-
տան կ'երթայ, սակայն դժուար
թէ հարկ լինէր կարեւորութիւն
ընծայել այդ « պառնայիքներին »
մի կողմից այն պատճառով, որ
նա չէր հրաժարուիլ իջմիածնայ
վանքի մէջ վայելած նիւթական
օգուտներէր, միւս կողմից էլ
այն պատճառով, որ նա չէր կա-
րող չգիտել թէ՛ վերջ ի վերջոյ ա-
ռաւել մեծ նշանակութիւնն հա-
ւանօրէն չէ թէ կաթողիկոսին
կողմէն կողմ անձին սեփական կը
մնար, այլ նրա կեցութեան տե-
ղին, որ գտնուիւմ է Ս. Գրիգոր
Գեորգիանի վրայ » :

Պառն Նիքրոլայի թէ և 1858ին
և 1866ին Ռուս քաղաքագէտներն
անդադար մեղադրած է թէ՛ որ-
խով քայլ առած են. և ինչպստ
նոցա միակ արագորացուցիլ փաստ
« ներկայած էր թէ, « իջմիածնա-
կան ակնարկն նախընթաց պատ-
մութիւնը չէր տալիս նիւթեր »
այդպիսի մի խնդիր իրական փոր-
ձի վրայ հիմնուելով վճռելու հա-
մար » : սակայն մի և նոյն սխալը
կը գործէ նաեւ ինք, երբ կա-
րեւորութիւն չիտար Գեորգ կա-
թողիկոսի պառնայեաց թէ՛ իջ-
միածնէն կը մեկնէ ի թուրքիա,
առանց իրական փորձի վրայ հիմ-
նուելու : Գանդի առաջին փոր-
ձով մը յայտնի կը լինէր թէ՛ ինչ
հետեւանք և կարեւորութիւն
կ'ստանար այդ մեկնում ի Ռու-
սաստանէ » :

Ո՛չ ապաքէն նոյն իսկ Պառն

Նիքրոլայի կը խոստովանի իւր
պաշտօնագրին մէջ այլ և այլ ակ-
նարկութեամբ թէ, « ի Կ. Պո-
լիս կան Ռուսիոյ գիտումներին
և շահերին հակառակ այնպիսի
թշնամի ուժեր, որոնց դիմադ-
րել անկարելի է իրենց » — և հա-
րեւանցի բացատրած է թէ՛ այդ
ուժեր ծագում կ'առնուն Օո-
մանեան կառավարութեան և այլ
և այլ դեպքանատուներէ :

Այս յոյժ ի դէպ կը համա-
րինք, միանգամ ընդ միշտ, դի-
տել տալ ամեն անոնց, որք Ռու-
սիոյ կառավարութեան դժուար-
թիւնն ու մեծութիւնը մեր աչաց
առջեւ դնելով կը հետեւնէին միշտ
թէ ինչ կարեւորութիւն կրնան
ունենալ Հայք և անոնց կաթողի-
կոսութիւնը որ այդ ահագին աւ-
րութիւնն անոնցմով դադարի :

Ահա Պառն Նիքրոլայի պաշ-
տօնագրէն կը հաստատէ թէ՛ ո՛ր-
չափ մեծ կարեւորութիւն ունի
կաթողիկոսական ընտրութիւնն
յորում, կենսական շահեր կը նը-
կատէ Ռուսական կառավարու-
թիւնն Նոյն ինքն Պառն Նիքրոլա-
յի կը յանձնարարէ համայն Ռուս
պաշտօնատարաց՝ որ ի թուրքիա,
« Ս.Ր.ՈՒՆ ԱՐԹՈՒՆ հակադրութիւն
որպէս զի հասկնան թուրքիոյ Հայ
ժողովրդեան մտքերի տրամա-
դրութիւնն նոր կաթողիկոսի
ընտրութեան ստիպում » :

Այդ կարեւորութիւն և այդ
մեծ նշանակութիւն առաւել ճան-
ցուած է Ռուսիոյ կեդր. կառավա-
րութեան, որոյ նկատմամբ կըսէ
Պառն Նիքրոլայի թէ, « Ժայռա-
յեղ զդուշութիւն պատուիրում
էին բանեցնել մեր կեդրոնական
մեծաւորները իջմիածնական Ա-
թուռի հետ բանակցելիս, զգու-
շութիւն, որ առաւել ԲԾՆՈՒ-
ԹԵՒՆ ձեռնէր քան թէ վերա-
հրահանգութեան (Բժնորոյ) » :

Այլ սակայն ըսողներ կան թէ
Ռուսիա այժմ լուադոյն կը հա-
մարի որ թուրքիոյ Հայք բաժ-
նուին իջմիածնէն, որպէս զի այդ
Աթուռ կ'որոշանէ զիւր կարեւ-
րութիւն, և ինք վարուի անոր դա-
հակալին հետ, որպէս և կամի,
աղաա մնալով թուրքիոյ Հայոց
բողոքներէն, որք ի հարկաւոր
դէպս կը բարձրանան իրենց պահ-
պանած դոյզն յարաբերութեան
պատճառաւ, ևն. Եթէ իրաւ
այսպիսի մտադրութիւն կայ յայն-

ժամ պէտք է ընդունինք ուրեմն
թէ Ռուսիա այլ ևս դադարած է
իւր ԴԻՏՈՒՄՆԵՐԻՅ ԵՒ ՇԱՀԵ-
ՐԻՅ :

Բայց ո՛չ, Պառն Նիքրոլայի
պաշտօնագրին այդպիսի հաւա-
նականութեան ստուերն անգամ
ցոյց չիտար :

Պառն Նիքրոլայի առաջարկե-
լով Պալատէնիոյ ընտրական եղա-
նակին կէտ առ կէտ գործադրու-
թիւնը, ո՛չ միայն Ռուսիոյ դի-
տումներին և շահերին զոհուիլն
կամ անտես առնուիլը չառաջա-
դրեր. այլ ընդհակառակն կը
յուսայ թէ՛ այդ կերպով, այսին-
քն փոքր Ասիոյ Հայ ժողովուրդը
կաթողիկոսական ընտրութեան
ուղղակի մասնակից ընելն, « թէ
եկեղեցական աւանդութեանց
համապատասխան կը լինէր և թէ
Ռուսական քաղաքական շահե-
րին » :

Առաւել պարզենք Ռուսիոյ
կեդրոնական կառավարութիւնն
յուսարով թուրքիոյ Հայ Եպիսկո-
պոսներէն օգտիլ, Պալատէնիոյ
ընտրական եղանակն ի բաց թո-
ղած, և անոր տեղ թուրքիոյ ներ-
կայացուցիլ Աղբ. Ժողովին 90
քուէից իրաւունք տուած է, Պա-
ռն Նիքրոլայի պատմական փաս-
տերով այդ կարծեաց ապարդիւն
եղելը փաստաբանելէ յետոյ,
կ'առաջարկէ՝ դառնալ Պալատէ-
նիոյ առաջնորդութեան անոր ընտ-
րական եղանակաւ հաւանական է
թուրքիոյ դաւաճացի հայերը
չահիլ, առաւել դիւրաւ քան
զՊոլսեցիս, մասնակից ընելով
զանոնք կաթողիկոսական ընտ-
րութեան : Ահա իւր բառերն.
« Չէ կարելի տեսնել թողնել որ
կաթողիկոսի ազդեցութեան վե-
րականութեան փոքր Ասիոյ Հայոց
փայ միայն նրանով է հնարաւոր
որ նոր անմիջական ՀԱՂՈՐԴԱԿ-
ՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ունենայ այդ Հա-
յերի հետ » : Իսկ այդպիսի հա-
ղորդակցութիւններ այն ժամա-
նակ միայն յառաջ կը գան, երբ
որ նրա (կաթողիկոսին) ընտրու-
թեան մէջ ևս մասն ունենան այդ
երկրի հոգեւոր և աշխարհական
դասակարգերն : Բանի որ իջմի-
ածնայ և մեզ սահմանակից դա-
ւաճանքի Հայ աղբարեւելութեան
միջև կանգնած կը լինին Կ. Պոլ-
սոյ Պատրիարքն և Կ. Պոլսոյ Հայ
ժողովուրդն, ունայն կ'անցնին

Դժբաղդաբար մեծ տէրու-
թեանց բարեյօթարութիւնն ալ
ըստ երեւութիւնն ապարդիւն պի-
տի մնայ. ըստ որում Պուլկար
պատգամաւորութեան ստացած
հրահանգին նայելով, յուսալի չէ
որ Սօպրանին Մինկրէլիի իշխա-
նը ընտրելու հաւանի. Այս անձը
Չեքոֆի կուսակցութեան իսկ
սիրելի չէ եղբար և ի Սօֆիա ասոր
նկատմամբ ծաղրանկարներ կը
հրատարակուին մի քանի օրէ
ի վեր:

Իսկ իշխանը այսպիսի ցոյցե-
րէ չյուսահատիր, և վերջին օ-
րերս ի Բէդրսպուկ աղնուակա-
նաց ընկերութեան մը մէջ յայ-
տարարներ է թէ Պուլկարի իշ-
խան եթէ ընտրուի, պիտի ըն-
դունի Պուլկարական թաղը «Չա-
րին հրամանաւ» իբր թիկնապահ
ն. կ. վեհափառութեան: Պէր-
լինի լրագիրք կը գրեն թէ Բէդ-
րսպուկէն հասած տեղեկու-
թեանց համաձայն Մինկրէլիի իշ-
խանը կ. Պուլկար պիտի գայ շնոր-
հակալութիւն յայտնելու համար
կայսերական կառավարութեան
որ զինքը Պուլկարական դահուն
վրայ հաստատելու կ'աշխատի:

Իշխանը Չարին կողմէ ինքնա-
գիր նամակ մը պիտի բերէ եղբար
— Թան կ'ըսէ թէ Եւրոպական
մայրաքաղաքներն այցելելու պաշ-
տօն ունեցող Պուլկար պատգա-
մաւորութիւնը պիտի խնդրէ
եղբար տէրութիւններէն որ Պուլ-
կարի գահը վաղաժամ իշխա-
նը կարգելու համար միջամտեն:
Պատգամաւորութիւնը պիտի
խնդրէ եղբար նաեւ որ եթէ վաղ-
աժամ իշխանն անհամոզելի մնայ,
տէրութիւնը թող տան Ալէք-
սանդր իշխանն ընտրելու: Վեր-

ջապէս պիտի հասկնէ եղբար որ
Պուլկար ժողովուրդը Մինկրէլիի
իշխանին խօսքն անգամ ընել
չուզեր:

— Փիլիպէէն Թանի կը գրեն
թէ Պուլկար կտուով Երթմոնք
վիէնայի և Պէրլինի մէջ գտապա-
նական գործակատարներ պիտի
կարգէ:

— Կ. դէթ տը վօս կը գրէ թէ
Պուլկար խնամակալութիւնը Գեր-
մանացի գրամատէրէի փախա-
նութիւն մ'ընելու կ'աշխատի:

— Կ'ըսուի թէ Բաթէնի իշխա-
նանագրութիւնը գործադրու-
թեան պիտի գրուի, որով տա-
րին 60 հազար ոսկի հատոյթ պի-
տի գոյանայ:

— Փիլիպէէն գրելու 4 թուա-
կանաւ ուղղելով իմ լիթագրութեան
մը կը քաղեմք հետեւեալը.

« Այս շարժու փ լիպէի յայն
հասարակութիւնն յարտոտոր
նկատ դուժարեցաւ և գահաժա-
ռանգ ֆօնաթանի իշխանի չա-
փահատութեան համար Աթէնքի
մէջ կատարուել իր հանգէտներու
առթիւ ձեռք առնուելիք միջոց-
ներուն վրայ խորհրդակցելով ու-
րոշեց երկու պատուիրակներ
ընտրել, որք Յունաստանի տալա-
գայ թագաւորին պիտի մատու-
ցանեն Արեւելեան Բաթէնի Յոյն
և Հնդկէն հասարակութեան մէկ
Ուղերձը որով անձնուիրութիւն
կը յայտնեն առ մ յը-հայրենիա:

Գաւառական ժողովոյ նախորդ
երեսօրհան Տարթ Բն Մօսիա-
տիս առաջարկեց ինքն Աթէնք եր-
թալ պէտք եղած ծախքն իւր
կողմէ վճարելով, սոյն առաջար-
կըն անմիջապէս ընդունուեցաւ
հակառակ մի յանի հարուստ ե-
րեւելեաց ընդդիմութեան որք կը

յուսային Աթէնքի արքանեաց
ներկայանալու պատիւն ունենալ
և պատուանշաններ և ին ոտանալ:

— Ագրիանու պօսէն գրելու 4
թուականաւ կ. գրեն թէ յան-
դուգն աւազակու ին մը տեղի
ունեցեր է Չեօկէք գիւղի մէջ.
Տէվէճի կոչուած հաշակաւոր ա-
ւազակը նամակ մը գրելու է Անտ-
րէս անուն նպարտաւճառի մը ու-
րով 200 ոսկի կը պահանջէր. Եր-
պարտաւճառն փութացեր է ի
գործ դնել աւազակին սոյն հրա-
մանը, վախելով որ կեանքը վրայ
չտայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովը իւր վերջին
նստին մէջ վանայ, Մշտ Ուլաթ
գիւղի, Չէշլէկէի և Չ ըշամպայի
խեղ իրենցով ալ դադար և այս.
մասին ինչ ինչ տնօրէնութիւններ
ըրեն է:

Մշտ Ուլաթ գիւղի մէջ Բո-
ղոքապետութիւնը ծաւալած ին-
նելով, Բաղէշի Առաջ. Տեղապահ
Աթ. Բարթուղիմէոս վարդապե-
տի այս մասին յանձնարարու-
թիւնք եղեր են:

Չ ըշամպայի ժողովուրդը Տը-
րապ զտի հատ միանալ չուզելով
բողոքներ է Ազգ. վարչութեան,
որ վե ջնական որոշում չէ տը.
ւած տակաւին:

Պատրիարքարանի տպագրա-
կան գործերը վերջին անգամ ա-
ճարդի պատի գրուին յառաջի-
կայ չորեքշաբթի օր:

Ազգ. ժողովոյ Լ. Նիստն տեղի
պիտի ունենայ յառաջիկայ ուր:

բաթ, 28 նոյ, ի Մայր-եկեղեցւոյ
Գում Դաբուի:

Ատեանը պիտի բացուի ժամ
8 իշգ 7 ին և փակուի 10 ին:

Հրաւիրեալ են Ազգ. երեսփո-
խանք իրենց ազգասիրական պար-
տականութիւնն կատարելու փու-
թալ:

Մեծք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐԷ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

23 նոյեմբեր 1885

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

1. Ազգ. կեդր. երևոյցոյց վանն
Տ886 87 և 1887-88 ամաց. (Տե-
ղեկապիր Համարակալութեան
Դիւանի. — Շարունակութիւն
վիճարանութեան):

2. Խեղիր վերաքննութեան
Ազգ. Սահմանադրութեան:

3. Տեղեկապիր Ս. երուսաղի-
մայ Յանձնաժողովոյ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 7 դեկտ.

Հանրապետութեան նախա-
գահը խորհրդարանի և ծերա-
կուտի նախագահից և ուրիշ ե-
րեկի քաղաքագէտներու հետ
խորհրդակցեցաւ:

Զրոյց կը պտըտի թէ խորհրդ-
արանի նախագահ Պ. Ֆրօգէ
պիտի ընդունի նոր նախարարու-
թիւնը կազմելու պաշտօնը եթէ
հանրապետութեան նախագահը
այնդէ:

Պիւէնօ-Այիլէն քաջուած հե-
ռագիր մը քօյէրայի նուագումը
կը ծանուցանէ:

ճշմարիտ անունը իմանալ, նոյն իսկ Ֆէլիսի Թրեւան
էր որ բնական էր վիէյլ Տ'Աարթանիէօյի փսղոցը:

« Մանկագրութեան առթիւ հարցաքննուելով,
Սօլանթ զարմացեալ կերպարանք մ'առաւ. պատաս-
խանեց թէ՛ երբէք ինք Ֆէլիսի Թրեւա անունը կը-
րած չէր և բացարձակապէս ոչինչ կը հասկնար իրենց
բաժնեկէն:

« Պաշտօնակալը զոյն դայեակին և Ասնիէուի առ-
ջիւ հանեց: Սորա ճանչցան զինքը: Բայց նա կրկին
պնդեց թէ նորա կը սխալին և ինք ամեն ինչ ժխտեց
անամօթօքօր:

« Տիկին տը Սօլանթ եւս տասնամեայ բանտար-
կութեան դատապարտուեցաւ:

Ահա ինչ որ կարգացած էր Մօուր «Մամուլ» լը-
րագրին մէջ:

Ոտք ելած էր: Կը շրջէր սենեկին մէջ կենդանի
դիմօք, բոցաճաճանչ աչօք, տարօրինակ ժպտով մը
որ իւր ամենաեղանդուն գոհունակութիւնն կը
յայտնէր:

Վարկեանէ մը վերջը, բաց պատուհանի մը մօ-
տեցաւ որոյ առջեւ յատնկայս կեցաւ, անշարժ, ակ-
նարկն անհունութեան մէջ թողուց: Մօուր կը
խորհէր, Յանկարծ, իւր ճակատն մթադնեցաւ
շրթունքներն տփուռնեցան և ակնարկաց մէջէն կար-
ծես կապոյտ փայլակ մ'անցաւ: Հաւանականաբար
տխուր խորհրդոյց մէջ ընկղմեալ էր:

Մէյանի սենեակ մտաւ և սնոր մօտեցաւ առանց
նա իմանալու ազմուկն:

ՀՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐԴԻ ԺԱՄԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Կողքերը զանազան սքանչելի փորագրութեամբ զարդարուն կոթէն լաթուղ ֆրանսական ամենալավ փորձաշուներ, թէ աւանդ և թէ տիկնանց, 90 դրչի անհատաւոր գնոյ մը փոխարէն փափաքող պարտին դիմել առ Պ. Սէլվաճեան ի Մահմուտ փաշա թիւ 244. ուր պիտի գտնեն նաեւ տարօրինակ ածանուծեամբ 18 և 14 «այսու» ոսկի և փարիզու պատի ժամանցոյցներ :

Գաւառաց յանձնարարութիւնք մասնաւոր հոգածութեամբ կը կատարուին :

Բարսեղ Ե. Էքսէրճեան

ՏԱՐԵՐԲ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով ի գին 3 դրչ. կեդրոնատեղին է Յ. Գալաֆեան գրատունը :

Ե Ի Ա.

կամ

ՈՒՂԵՅՈՅՑ

Իգական սեռի ձեւագրութեան Ամբողջ գործը վեց հատորէ պիտի բաղկանայ, կեդրոնատեղին է իւր գրասենեակին ի Մահմուտ փաշա ետրոմ ձեռնարկան վերի յարկ թիւ 5. Իւրաքանչիւր հատորի բաժանորդակինն է 25 դրոչ իսկ գաւառաց համար 30 :

ԻՂՂՂԻՂԻ ՕՈՂՆԱՄԷ

1887 սէնթեմբեր մասսուս

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան գրատունը. կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 2 դրչ. :

ՎԱՐԲ ԵՐԵԻԵԼԻ ԱՐԱՆՑ

Թարգմ. Մ. Գ. Մօղեան

Սոյն օգտակար հաւաքածոյին 7րդ տետրն եւս հրատարակուեցաւ, որ կը խօսի Մեծն Պետրոս Ռուսաց կայսեր վրայ :

ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Ի պէտս Ազգ. վարժարանաց Աշխատասիրեաց Միհրան Գ. Մօղեան կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, գին 2 դրչ. ան :

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՅ

Ի պէտս ազգային դպրոցաց Յօրինեաց

Ա. Մ. Գարազադեան

Կեդրոնատեղին է Յ. Գալաֆեան գրատունը, Չաքմագըլար թիւ 20 և կը գտնուի այլ գրավաճառաց քով ի գին 5 դրոչ :

ԲԱՌԱԳԻՐԲ ԵՐԵԻԼԵԶՈՒԵԱՆ

Տաճկերէն, Հայերէն, Գաղղիերէն Յրինեաց Միհրան Արիկեան Հրատարակուեցաւ ԺԱ. տետրն.

ՊԱՐԶ ՕՐԱՅՈՅ

1887 Թուականին Բրիտտոսի Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի Գին 40 փարա

Կ Ե Ն Ա Յ Պ Ա Յ Գ Ա Ր Ն Ե Ր

ԴԱՐԲՆ ՈՅՈՒՅՆ

Թերթ առ թերթ կը հրատարակուի ի ձեռք Յ. Էֆ. Գրիստափօրեանի : Բաժանորդագրութեան համար պէտք է վճարել 8 երէսէ բաղկացեալ 12 թերթի համար 5 դրչ. ան :

Ստորագրութեան տեղերն են՝ Հայ գրաչարաց ընկերութեան տըպարանն ի Պապը-Նի փողոց թիւ 52. Պողաճեան գրատունն ի Չաքմագ. Էլլար Սադա-Չէլմէի դէմ թիւ 56 Պահճէ գարու Զրափաճառ Պողոս և Յակոբ աղաներու խանութը :

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Հատոր Ա. Կենդանային Հիւսուածաբանութիւն

Մարդկային Կազմութեան Բնութագրութիւն

Աշխատասիրեաց Ն. Տալալեան

Կեդրոնատեղին է Արամեան գրատունն ի Պահճէ գարու Համարիէ ճատակսի թիւ 54. գինն է 40 դրչ. :

ԴԻԻՑԱԶՈՒՆԻ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ

Թարգմանիչ Պ. Յ. ԳԱՐԱՆԻԿԵԱՆ Թղթակազմին գինն է 15 դրչ. Կազմեալին 18

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՊՕՁԱՃԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Չաքմագըլար-Եօգուչ, Սադա-Չէլմէի դէմ, թիւ 56.

Ֆրանսերէն Գերական, հանդերձ Հայերէն բացատրութեամբ, ի պէտս ազգային վարժարանաց և ինքնուրուշ ուսանողաց. գին 60 փարա :

Պատկերագրող պարզ բերական, բարեփոխեալ. գին հասում 10 փարա, հարիւրով 5 փարա և հազարով 4 փարա :

Ինքնապատշտութիւն ընդդէմ Գիշտական, գաղղիական, միջանցքաբարձրային և այլ ամբողջական հիւսուածութեանց, գործ յոյժ հետաքրքրական և կարեւոր. գին 8 դրչ. :

Մանկանց բժիշկը կամ առաջնորդ ծնողաց և ստանուաց, հեղինակ Տօքթոր Բ. Մինէճեան. գին 2 1/2 դրչ. :

Գաւառներէն ո՛վ որ վերջին երկու գործոց գինը զրկէ — դրամով կամ թղթատարական դրոշմով — յաւջորդ փոստայով անյրէս կ'ստանայ, առանց որ և է ծախուց :

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՀԱՍՏԱՐԱՆ

Բաժանորդը կրնան արձանագրուիլ միայն յիշեալ գրատան մէջ, ուսկէ մանրամասն տեղեկութիւնք կրնան ստացուիլ :

Ամսական բաժանորդակինն է 5 դրչ. Կտնիսալ պէտք է վճարել իւրեւ աւանդ 20

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՒՄՍԻ

Հաւագոյն բաւթօնի վրայ ամէն լեզուաւ կը պատրաստուի ի գին 100 հատը 10 դրչ. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Գ. Պաղտատչեան տպարան, Յակոբեան խան 13 Կ. Պոլիս :

ՏՆՕՐԷՆ-ԻՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

— Ինչ կը դիտես այդպէս անդունդին մէջ, հարցուց անոր :

— Ինչ կը դիտեմ :

— Այո՛ :

— Հա՛ւ, Կուղեմ ակնարկս ապագային մէջ խորացուցի :

— Ապագային մէջ, յարեց զարմայեալ :

— Մէլանի, ձեզմէ առաջ մտօքս, Ամբրիկա փոխադրուած էի : Անդ կը տեսնէի զՍօթէն տը Բէրնի :

— Ա՛հ :

— Այո՛, և միեւնոյն մարդն էր նա : Իւր քրոջը ներողամտութիւնը և բարութիւնը չկրցան խեղդել նորա ատելութիւնը : Կովկասի զաւակը դողողներն չորս մեղսակիցներն էին : Տիկին տը Բէրնի՝ որ ութ տարի սուղ մեռաւ : Ֆելիսի Թրէլա՝ որ տասը տարուան բանտարկութեան դատաւարութեամբ վերջապէս միւս մեղսակիցն, Պէտս անուն անձանց մը՝ որ երկու տմիս առաջ ինքզինքը ոպանեց անձամբ պատժուելով : Միայն Սօթէն տը Բէրնին, չորս մեղսակցաց ամենէն մեղապարտը, իրեն արժանի պատիժը չընդունեցաւ :

— Եթէ չզղջայ, Աստուած դայն պիտի պատժէ :

— Աստուծա՛յ եկող պատիժը ուշ կը հասնի՛ յաճախ : Մէլանի, ատելութիւնը բազմադուրի հրէշ մ'է : Երբ մէկ դուրսը կտրես ուրիշներ կը ծնուցանէ : Այդ հրէշը Սօթէն տը Բէրնինն սրտին մէջ է և պիտի մնայ յաւէտ : Գուռանժի մարդիկուհին

չտեսաւ իւր չարչարանաց լվախճանը : Իւր եղբորը պատճառաւ նեղուեցաւ և տակաւին նեղութիւններ պիտի կրէ անոր դոյութենէն :

— Այսպէս, բարեկամ, կը կարծես թէ . . .

— Կը կարծեմ թէ մարդիկուհւոյն վայելած խաղաղութիւնը անցաւոր է : Ապագային կը նայիմ, և նա ինձ շատ տխուր կ'երեւի, Սօթէն տը Բէրնի տնիժեալ մ'է : Երբէ՛ք ի բաց վանած չէ իւր վրէժընդութեան գաղափարներն :

— Ֆրանսայէն հեռի, այլ ևս ոչինչ կրնայ ընել :

— Մէլանի՛, Սօթէն տը Բէրնի ընդ միշտ անհետացած չէ : ապահով եմ որ պիտի վերադառնայ :